

Надибський М. І.

студент магістратури Одеського національного
університету ім. І. І. Мечникова, ФМВПС,
напрямок підготовки «міжнародні відносини»

м. Одеса, Україна

Науковий керівник:

Майстренко Ю. І.

к. політ. н., старший викладач кафедри міжнародних
відносин Одеського національного
університету ім. І. І. Мечникова

СТАТУТ ЛІГИ НАЦІЙ ОЧИМА СЬОГОДЕННЯ

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що сьогодні, коли активно обговорюється проблема дотримання принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй всіма її членами, гостро постає необхідність звернутися до досвіду єдиної прямої інституційної попередниці ООН — першої міжнародної міжурядової організації з підтримання миру та безпеки — Ліги Націй, яка також свого часу була створена у відповідь на потребу відновити міжнародні відносини на нових підвалинах післявоєнної доби.

Перша світова війна змусила звернутися до ідеї міжнародної організації людства. В цей час ідея Ліги Націй виникла як відображення загального прагнення народів до миру з метою уникнення майбутніх війн. У рамках Паризької мирної конференції була утворена Комісія з підготовки проекту Статуту Ліги Націй.

Кардинальні рішення з ключових політичних проблем залежали від позиції трьох великих держав — Великобританії (відстоювала лінію на створення континентальної рівноваги), Франції (бажала назавжди ліквідувати загрозу гегемонії Німеччини в Європі і повернути

собі роль континентального лідера) і США (відстоювали ідеї демократизації міжнародних відносин та правового регулювання). Отже всередині «великої трійки» зовсім не панувала однотайність.

28 квітня 1919 р. текст Статуту Ліги Націй був схвалений Конференцією одноголосно, був підписаний 44 державами (державами, що брали участь у війні на боці Антанти або приєдналася до неї, та державами, що дотримувалися нейтралітету в ході війни).

Статті розробленого Статуту Ліги Націй були включені в усі підготовлені Паризькою конференцією мирні договори з Німеччиною та її союзниками — Версальський, Сен-Жерменський, Тріанонський, Нейський та Севрський.

Статут Ліги Націй складався з 26 статей. Він містив не тільки правила, що регламентують роботу організації, а й основоположні принципи, якими всі держави, що входять до Ліги, повинні були керуватися у міжнародних справах. У преамбулі Статуту проголошувалися зобов'язання держав для досягнення миру і безпеки будувати відносини одна з одною на основі права, суворого дотримання міжнародних договорів та протидії війні.

Статут Ліги Націй приділяв окрему увагу проблемі роззброєння (статті 8, 9), намагаючись створити певну систему міжнародного контролю за озброєнням членів Ліги.

У Статуту були закріплені політичний та юридичний механізм вирішення міжнародних спорів та розрядки тих із них, які загрожують міжнародному миру (статті 12–15).

Статут також містить механізм мирного вирішення міжнародних спорів, який в умовах міжнародного контролю підтримувався можливістю застосування спільних правомірних заходів із покарання та примусу порушника до виконання норм Статуту організації.

Створення першої в історії міжнародної організації з підтримання миру і безпеки на основі закладених в її Статуті принципів правового регулювання, третейського розгляду і узгодження, безсумнівно, відкривало новий етап у розвитку міжнародних відносин. Незважаючи на явні недосконалості організаційної структури, розпливчастість і невизначеність деяких положень її Статуту, з Лігою Націй у міжнародному співтоваристві пов'язували великі надії.

Література

1. Статут Ліги Націй [Електронний ресурс]. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: http://yurist-online.org/publ/istoricheskie_dokumenty_istorichni_dokumenti/statut_ligi_nacij_ustav_ligi_nacij/2-1-0-1227 — Назва з екрана.
2. Чотирнадцять пунктів Вудро Вільсона [Електронний ресурс]. Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу : histua.com/slovník/ch/chotirnadcýat-punktiv — Назва з екрана.